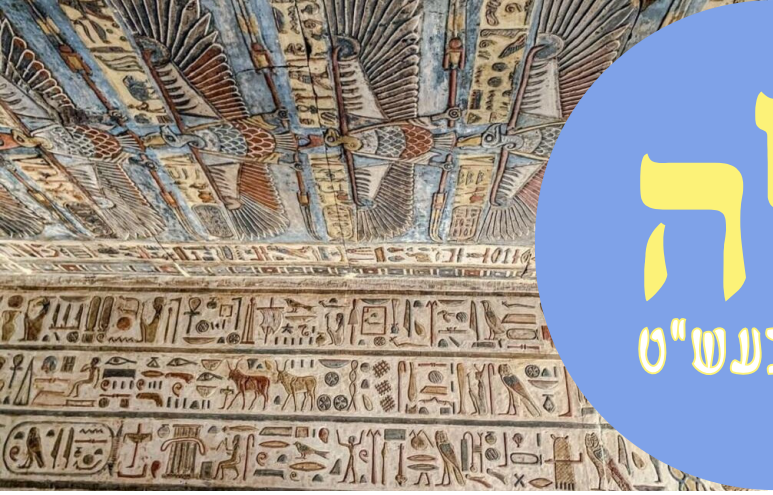

עלון שבועי לתושבי בת ע"ן

לכתחילה

חי"ם עם הזמן על פי תורת הבעש"ט

בע"ה | ערב שבת קודש מברכין פרשת וארא | כ"ד טבת תשפ"ה | עלון מס' 285

היכן ה' נמצא?

בתחילת הפרשה ה' פונה אל משה, רגע לפני הגאולה, ואומר לו: "אני ה'". האם משה רבינו אינו יודע מיהו ה'? אלא ה' רצה להזכיר לו דבר חשוב ששמים לב אליו בעיקר כשהמצב קשה.

פרשה פותחת כך: "וַיְדַבֵּר אֱ-לֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי הוי'. וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב וגו'". אחרי שה' הבטיח למשה בסוף הפרשה הקודמת שפרעה עוד יגרש את עם ישראל בעצמו, הוא פונה אל משה ואומר: 'אני השם'. בשביל מה ה' צריך לומר זאת, משה רבינו לא מכיר את ה' אלקי אבותיו? פירוש האברבנאל מקשה ומראה שכבר במעמד הסנה ה' פנה אל משה ואמר לו: "אָנֹכִי אֱ-לֹהֵי אָבִיךָ". מה ה' רוצה להזכיר למשה במילים "אני הוי'"?

בגמרא מסופר שאביי ורבא בצעירותם ישבו לפני רבם, רבה. אמר להם רבה: "למי מברכים?" אמרו לו: "לרחמן (ה')". "והרחמן היכן יושב?" רבא הצביע למעלה ואביי יצא החוצה והצביע לשמים. אמר להם רבה: "שניכם חכמים תהיו".

כשרבא הצביע לתיקרה ואביי הצביע לשמים, הם התכוונו לאותו הדבר? נראה מהסיפור שלא, אז היכן באמת ה' יושב ונמצא? רבה ראה את העומק הנמצא בתשובתו של כל אחד מהם ואת עתידם להיות חכמים בישראל, ובכל זאת, כיצד שניהם צודקים?

התשובה נמצאת במשפט המהפכני: "ה' הוא הכל והכל הוא ה'". את המשפט אמר רבי אייזיק מהומיל, מגדולי החסידים אצל אדמו"ר הזקן (בעל ההילולא של יום שישי). המשפט לא חוזר על עצמו אלא יש בו שתי נקודות מבט הפוכות, מעין 'רצוא ושוב'.

כעת נסביר: כש"ה' הוא הכל", כל מה שנראה לעינינו - הארץ והשמים, האנשים וכל היצורים, השמש הירח והכוכבים, הגשמים והרוחות, המטוסים והמכוניות, הגוף והנשמה, הרגשות והמחשבות - 'הכל' הוא בעצם מציאות ה' והיא רק נדמית לנו כמחולקת להרבה פרטים קטנים. העולם נע ומתפתח כל הזמן ובני האדם אף משכללים אותו, אך אין זו אלא תנועה המתחוללת באישיותו של ה' כיבכול. נקודת המבט הזו יוצאת מהפסוק "אין עוד מלבדו", מלבד ה' אין עוד מציאות אחרת.

כשהאדם מודע לכך שה' הוא כל מה שקיים כאן, הוא יוצא לברוח ולהשתחרר מהתנהלות העולם המצמצמת ומכל מה שמגביל את מציאותו, ולהידבק בה' שאינו מוגבל במאומה. זוהי תנועת נפש של 'רצוא', של ריצה כלפי מעלה.

אך כש"הכל הוא ה'", הכוונה שכל המציאות המוכרת לנו קיימת ופועלת כמו שהיא, אך בכל דבר מתגלה האלוקות, מציאות ה' המחיה אותו. ה' בחר לברוא טבע הפועל במחזוריות ולפי חוקים קבועים, אך בכל דבר 'טבעי' חבויה עוצמה על-טבעית המשקפת את מי שמעל הטבע, ה' יתברך בעצמו.

אדם המודע לכך שבכל דבר בעולם ה' מתגלה, לוקח ברצינות את חייו בעולם הזה ואת הטבע אותו ה' יצר. הוא משקיע להתבונן ולהבחין במציאותו של ה' הנמצאת בכל מה שיפגוש כאן - באנשים, בחיות, בחפצים בהם ישתמש, בכוחות הגדולים של הטבע ובחכמה הטבועה בכולם. זוהי תנועה של 'שוב', שיבה כלפי מטה.

> **אדם המודע לכך שבכל דבר בעולם ה' מתגלה, לוקח ברצינות את חייו בעולם הזה ואת הטבע אותו ה' יצר.**

נחזור לסיפור בגמרא: רבא שהצביע לתיקרה התכוון לומר ש"הכל הוא ה'", ה' הרחמן נמצא בכל דבר והמציאות הגשמית שיצר אינה מגבילה את מציאותו. התיקרה העשויה מהאבנים ועפר מגלה בעצמה את מציאות ה' ועם תשומת הלב וההתבוננות בכך נמצא אותו. אך אביי שיצא החוצה והצביע לשמים התכוון לומר שכל מה שאנו רואים נדמה לנו כאילו מסתיר את מציאותו של ה', ובאמת העולם אינו קיים נוכח מציאות ה'. לכן בשביל להצביע על מציאות ה' הבלעדית הצביע לשמים, כאומר: דע לך שבשביל להבין איך 'אין עוד מבלעדי ה'' עליך לעלות להשגה שמעל העולם הזה.

כעת נחזור למשה רבינו: כשה' פנה אל משה בעומק שעבוד מצרים, רגע לפני עשר המכות והגאולה מהשעבוד, ואמר לו: "אני השם", הוא רצה להזכיר לו את המשפט הזה - "ה' הוא הכל והכל הוא ה'". מצד אחד, כל המציאות הנוראית בה אתם שקועים היא אני בעצמי, ואני הוא 'עצם הטוב' לכן עוד מעט תראו ותבינו את המציאות שלי בלי הכיסויים וההסתרים שיש כעת. מצד שני, המציאות הקשה הזו קוראת לכם להתמודד עמה, להתבונן בה ולראות אני מתגלה דוקא דרך הקושי והסבל ומתוך כך להכניע את הרע ולצאת לחירות.

שני תנועות הנפש הללו נכונות ומלאות חכמה ועומק, וכדאי לחוות את שניהן. במיוחד מציאות של מיצר מעוררת אותנו לחשוב ולחפש היכן ה', והוא עונה לנו.

שבת שלום ומבורך!

"לכל איש יהודי יש רוח, ואם רק מקדשו הוה ליה רוח הקודש" (רבי משה צבי מסאוואראן)

סניף באתי לגני

השבת יתקיים **תהלים עם פעילות** לכבוד שבת מברכין חודש שבט, **בשעה 15:00** בעזרת נשים של בית הכנסת הספרדי.

שבת שלום ומבורך. **ש**נתבשר **ב**שורות **ט**ובות!

חבורת רבי חייא

ענג שבת לכל ילדי הרבי חייא!

יתקיים **בשעה 15:00** בבאר מרים. ננגן יחד עם מיכאל שוחט, נספר סיפור מרתק לשבת, נתפנק בחטיפים ומיץ כמובן ונעשה חידון שווה על פרשת השבוע - מחכים לכם!

מעין ליל שישי

השבוע לא התקיים לימוד בליל שישי, אך אתם מוזמנים לבוא בשבוע הבא: יום חמישי בשעה 21:00, בבית שלמה - התוועדות חברים לתוך הלילה!

נפתחה **קבוצת ווצאפ לעדכונים** על המתרחש בליל שישי - מוזמנים להצטרף! 058-7993582

באהלי צדיקים

סיפר רבי משה מרדכי שולזינגר:

רבי יהושע לייב, המהרי"ל דיסקין, היה עורך שיעור בירושלים, וכל יום למדו ארבע שעות. גם בימי שישי ובשבתות, בערב תשעה באב ובמוצאי תשעה באב ובליל יום כיפור.

במשך חצי שנה למדו את הסוגיה של היזק ראיה, והמהרי"ל היה אומר על כל תוספות ותוספות 36 חילוקים במקום בלי להביא ראיות ממקום אחר. אה! המהרי"ל דיסקין! ומצד שני היה לו סדר שהיה לומד עשרות-עשרות דפי גמרא בלי קושיות, וכולם התפלאו איך הוא יכול ללמוד בלי קושיות...

המהרי"ל הסתלק בכ"ט טבת תרנ"ח ומנוחתו בהר הזיתים.

הצדיק שלנו

אדמו"ר הצמח צדק

המשל נעלם

עיקר עבודת ה' זו אהבה, כמו שכתוב בזהר: "לית פולחנא כפולחנא דרחימותא". אבל הבסיס שעליו האהבה האמיתית יכולה לשרות ביציבות ובתמידיות, זו יראה תתאה.

כל הסוד של גלות השכינה הוא שהיראה הפשוטה הזו נעלמת. ככל שהגלות יותר ויותר חשוכה היא יותר ויותר נעלמת. לא רק שיראת ה' נעלמת, אלא בזמן הזה, דווקא בדורות האחרונים, אפילו המשל ממנו לומדים מהי יראה תתאה נעלם. כתוב שכל דבר נאחז באיזשהו משל, על ידי המשל אפשר להרגיש קצת את הנמשל. המשל של יראה תתאה הוא המושג "מלכות". יש מאמר: "מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא". הכוונה היא שהמלכות של בשר ודם, אפילו של הגוי, היא איזשהו משל או דוגמא ליראת המלכות העליונה. אז כפי שאמרנו, בזמן האחרון אפילו המשל מתעלם כיוון שמוסד המלכות כבר אינו קיים כמעט, בגלל זה אין שום 'אחיזה' להגיע ליראה הראשונה מלמטה. כל הדורות הקודמים היו לפחות עם משל וגם הוא עצמו היה בגלות, מתוך המשל היה קשה מאד או כמעט בלתי אפשרי להגיע לנמשל. אבל היום המציאות עוד יותר קשה כי אפילו המשל איננו בדרך כלל.

אז מה נשאר בדור האחרון? רק פחדים ויראות חיצוניות. אם אין את שרש העבודה הנקרא 'התגלות השכינה' - אז אי אפשר בכלל ללכת בדרך הזו. על זה בא הסיפור של "אשה אחת מנשי בני הנביאים", האשה היא כנסת ישראל והיא צועקת על המצוקה שלה לאלישע הנביא שימציא לה תקוה ודרך.

(מתוך שיעור בפלח הרימון, י"ז אדר תשמ"ג)

שיהיה לך מה לתת לו

פעם טיילו החסיד רבי פינחס רייזס והאדמו"ר הזקן בשבילים מאחורי העיר. בעת הליכתם פגשו עני שביקש מרבי פינחס נדבה, אך לא היה לו כסף בכיס.

אמר לו הרבי: "תמיד צריך שיהיו מטבעות בכיס. הנה הינך רואה שהזדמן לך עני ואין לך מה לתת לו..."

(מתוך הספר "לקוטי סיפורים")

כשאי אפשר בדרך הטבע

אדמו"ר הזקן ישב באסיפה עם שתדלנים יהודים, והתיישבו יחד לטכס עצה איך להעביר ולבטל גזירה רעה של שלטון רוסיה על עם ישראל, ולא מצאו שום עצה בדרך הטבע, אחרי כל ההצעות שהציעו.

אמר אדמו"ר הזקן: "אם כן, שבדרך הטבע אין שום עצה ותרופה לבטל הגזירה - אז העצה היעוצה היא להיות נכון לבו בטוח בה' שהוא יבטל הגזירה מחשבת הרשעים, כמו שכתוב: "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך", שאף הכלי יעשה השם יתברך. וכן היה, שבמשך זמן קצר בטלה הגזירה.

(מתוך הספר "רשימות דברים")

הכלים הם אהבה ואחוה

בימי רבי שניאור זלמן מליאדי (האדמו"ר הזקן), הייתה תקופה של מיתון כלכלי חריף בקהילות היהודיות. הדבר נבע מכך שהממשלה הרוסית הלאימה את ייצור משקאות החריפים ויהודים רבים שהתפרנסו מייצור משקאות כאלו עמדו בפני שוקת שבורה.

גדולי החסידים של רבי שניאור זלמן נכנסו אליו וביקשו ממנו להתפלל לבורא העולם שהמצב הכלכלי ייטב.

השיב להם הרבי: כאשר מלמעלה משפיעים ברכה, יש צורך לעשות כלים מתאימים למטה כדי לקבל את ההשפעה. הכלים הם אהבה ואחוה ולא קנאה ורכילות.

הוסיף הרבי ואמר: כאשר הכוהנים מברכים את עם ישראל, הם מקדימים ואומרים "אשר קדשנו במצוותיו וצונו לברך את עמו ישראל באהבה." יש בכך שני פירושים - עליהם לברך את עם ישראל מתוך אהבה, וכן שהם מברכים את ישראל שתשרור אהבה ביניהם. האהבה היא הכלי לברכה.

לאחר-מכן יצא הרבי מחדרו ונכנס לבית הכנסת. הוא עלה על הבימה והכריז:

"מכלכל חיים בחסד. בורא העולם מכלכל את ברואיו בחסד, והוא לא מוגבל לעשות זאת רק באמצעות מפעלים לייצור משקאות חריפים... בורא העולם מכלכל את ברואיו בחסד אך יש לעשות כלים כדי לקבל זאת, וכלים אלו הם האהבה והאחוה".

ובאותה שנה הייתה הפרנסה מצויה בשפע.

(מעובד מתוך ספר השיחות תרח"ץ עמ' 283).

קורות חייו בקצרה:

רבי שניאור זלמן ברוכוביץ' מליאדי, בעל התניא והשולחן ערוך, נולד בח"י אלול תק"ה (קה"ת) לאביו רבי ברוך ואמו רבקה במחוז ויטבסק שברוסיה הלבנה. עוד בילדותו נודע כעילוי בתורה ולהבדיל גם בהנדסה ואסטרונומיה.

בשנת תקכ"ד נעשה לתלמידו המובהק של המגיד ממזריטש ובהוראתו כתב את השולחן ערוך שלו. עם עליית רבי מנחם מענדל מויטבסק לארץ, ובהוראתו, הפך אדמו"ר הזקן למנהיגם של חסידי רוסיה ורוסיה הלבנה. אדמו"ר הזקן כתב את ספר התניא - ספר יסוד בחסידות בכלל ובחסידות חב"ד בפרט - המוגדר כ"תורה שבכתב של החסידות" וכולל עצות והדרכות בעבודת ה'.

בעקבות הלשנות של מתנגדים ישב בכלא פעמיים. יום שחרורו ממאסרו הראשון בשנת תקנ"ט, י"ט כסלו, נקבע כיום טוב וראש השנה לחסידות. בכ"ד טבת תקע"ג, בהיותו בדרך אחרי כיבוש נפוליאון את רוסיה הלבנה, נפטר רבי שניאור זלמן ונטמן בעיירה האדיטש.

העלון מוקדש לרפואתם המהירה של
ידידיה יעקב בן טלי אתל והלל בן אילנית
הנערים שנפצעו קשה מירי השוטר בשומרון
רוצים להקדיש את העלון לשבת הבאה?
שלחו לנו בהודעה: 050-2311331

צעירי בת עין
בדרך למלכות ישראל

העלון יוצא לאור בסיעתא דשמיא ע"י
ארגון צעירי בת עין.
המערכת: עמנואל קוניקוב, יהושע חי שמחי
לתגובות:
lechathila1@gmail.com

לע"נ אהוביה בן אברהם ואיילת (סנדק)